Ministerie van Justitie
T.a.v. de Minister
Zijne excellentie dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft: reactie ACT op voorontwerp Auteurscontractenrecht

Geachte heer/mevrouw,

Namens al onze leden, van onbekend tot zeer prominent, willen wij van ACT, de beroepsvereniging van en voor professionele acteurs u bedanken voor de mogelijkheid om te reageren op het voorontwerp Auteursrechtencontractenrecht. Wij maken graag van deze gelegenheid gebruik.

Allereerst willen wij ons scharen achter de gezamenlijke reacties die het Platform Makers en PAM (Portal Audiovisuele Makers) hebben gegeven. De mening van ACT is in die stukken al verwerkt maar wij willen graag ons eigen geluid ook laten horen en kunnen wellicht met op acteurs toegesneden voorbeelden, hier en daar nog een accent toevoegen.

Wij staan zeer positief tegenover de grondgedachte van het voorontwerp. Het lijkt ons volkomen terecht dat de positie van de maker en de uitvoerend kunstenaar wettelijk versterkt wordt. De onderhandelingspositie van acteurs is vanwege het geringe werkaanbod en het grote aantal acteurs en actrices toch al slecht te noemen, daarom is iedere steun welkom.

Meer specifiek willen wij uw aandacht vragen voor een aantal punten, om te beginnen de problematiek rond de zogenaamde 'buy-out'. De buy-out is de vergoeding die een acteur krijgt voor het afstaan van zo goed als al zijn rechten. Het is doodnormaal dat de rechten voor wereldwijd gebruik en voor eeuwig afgekocht worden voor een luttel (en ongespecificeerd) bedrag.
Ter illustratie willen wij u een aantal passages voorleggen uit een recente overeenkomst.

A. Partijen erkennen dat de vergoeding(en) die worden genoemd in deze overeenkomst een billijke vergoeding omvatten voor zowel de te verrichten werkzaamheden als de omschreven overdracht en exploitatie van rechten…

B. (na 1 artikeltje met twee leden van in totaal nog geen tien regels m.b.t. de vergoeding, volgt een artikel van bijna 2 pagina's over de rechtenoverdracht)

Voorzover door de uitvoering van de werkzaamheden krachtens of voortvloeiend uit deze overeenkomst bij de acteur enig bestaand of toekomstig recht van intellectuele eigendom ontstaat, waaronder begrepen auteursrechten en/of naburige rechten, draagt hij deze rechten door ondertekening van deze overeenkomst geheel en onvoorwaardelijk over aan de producent. Deze overdracht ziet op overdracht van

genoemde rechten in zijn meest ruime en volledige wettelijke omvang, inclusief mogelijke nieuwe en toekomstige rechten, voor alle huidige en mogelijke nieuwe en toekomstige exploitatievormen, wereldwijd, exclusief en in tijd onbeperkt.
Voorzover nodig verplicht de acteur zich ..om..wanneer dat gevraagd wordt.. in de toekomst zijn medewerking te verlenen aan enige handeling teneinde de hiervoor genoemde overdracht te vervolmaken zonder daaraan enige voorwaarde te verbinden. De producent heeft het recht de bijdrage van de acteur te exploiteren op welke wijze nu of in de toekomst bekend, zulks uitsluitend ter beoordeling van de producent.
….De acteur heeft geen recht op aanvullende vergoedingen..

C. In de vergoeding (voor de werkzaamheden) zoals bovengenoemd is begrepen de vergoeding voor de overdracht van eventuele auteurs- en/of naburige rechten die de acteur t.a.v. zijn werkzaamheden ten aanzien van de film kan doen gelden, onder de in deze overeenkomst genoemde voorwaarden en voor iedere huidige en toekomstige wijze van exploitatie, al dan niet voorzienbaar ten tijde van het aangaan van deze overeenkomst.

D. De acteur doet hierbij, althans voorzover wettelijk mogelijk, afstand van de rechten genoemd in artikel 5 lid 1 onder a,b e c van de Wet op de Naburige Rechten, alsmede van de rechten genoemd in artikelen 25 lid 1 onder a, b en c en 45 e Auteurswet

E. De acteur behoudt aanspraak uit hoofde van collectieve incasso die rechtstreeks voortvloeien uit wettelijke verplichtingen (..kabelrecht, thuiskopie, leenrecht) met uitzondering van de billijke vergoeding genoemd in artikel 45 e van de Auteurswet. Deze vergoeding wordt geacht te zijn begrepen in de vergoeding eerder genoemd in de overeenkomst.

F. De acteur vrijwaart de producent tegen directe en indirecte aanspraken van derden, waaronder collectieve rechtenorganisaties, op nadere vergoedingen voor de exploitatie en zal de producent schadeloos stellen indien die direct of indirect toch geconfronteerd wordt met dergelijke aanspraken

G. Partijen zullen zich onthouden van het doen van mededelingen in negatieve zin in de ruimste betekenis van het woord en van ieder handelen dat schade kan berokkenen aan naam of reputatie van partijen.
Partijen betrachten geheimhouding over de inhoud van deze overeenkomst. Deze bepaling blijft van kracht na beëindiging van deze overeenkomst.

Hieruit blijkt overduidelijk hoe zwak acteurs kunnen staan in hun onderhandelingen:
-Er wordt één vergoeding betaald voor de werkzaamheden, die tevens de vergoedingen omvat genoemd onder B, C en E.
-Dat omvat een overdracht van rechten die nog niet hoeven te bestaan, die geëxploiteerd worden op een manier die nog uitgevonden moet worden! (B, C)
-Is die manier eenmaal uitgevonden dan moet de acteur nog wel zijn medewerking verlenen om die exploitatievorm mogelijk te maken maar hij of zij mag daar geen voorwaarden voor stellen en krijgt daar niets meer voor. (B)
-Welk deel van de vergoeding bedoeld is voor de werkzaamheden en welke delen voor de genoemde overdrachten wordt niet/nooit duidelijk gemaakt.
-Klagen dat de vergoeding onbillijk is kan niet (meer) (A en G!)
-Men mag er überhaupt niets over loslaten. (G)

De bepalingen genoemd onder G zijn de reden dat wij ons genoodzaakt zien de naam van acteur/actrice, producent en project voor ons te houden. Dat betreuren we, want hoe concreter hoe beter, maar de vrees voor een schadeclaim noopt ons daartoe.
Mocht u denken dat we de meest vergaande bepalingen hebben genoemd uit de meest vergaande overeenkomst die we konden vinden, dan vergist u zich.
U vergist zich niet in de constatering dat de bepalingen zeer extreem zijn, want dat zijn ze inderdaad. Maar helaas komen overeenkomsten die dit soort bepalingen bevatten, zeer vaak voor.

Bovengenoemde praktijken zijn voor ACT ook reden om te pleiten voor uitgebreide specificatie bij het verstrekken van licenties en een verbod op het ongespecificeerd afkopen van rechten. Een verplichting om overeenstemming te bereiken over de reikwijdte, het doel, de duur en de geografische omvang van de te verstrekken licentie, moet in de wet opgenomen worden.

Tevens vindt ACT het wenselijk dat er wel een schriftelijkheidsvereiste blijft zoals genoemd in artikel 45d Aw. Het is een eenvoudige manier om onduidelijkheid en misverstanden te voorkomen.

Als laatste specifieke punt willen wij twee opmerkingen maken over de mogelijkheid van collectief onderhandelen.
De Minister van OC&W kan zijn goedkeuring verlenen aan een voorstel betreffende een 'billijke vergoeding', indien dit voorstel het resultaat is van onderhandelingen tussen de verenigingen van belanghebbenden. Echter, zo begrijpen wij, deze vergoeding wordt dus niet vastgesteld wanneer er geen gezamenlijk voorstel is. Deze constructie draagt niet bij aan een versterking van de positie van de maker of, in ons geval, de acteur. De tegenpartij hoeft slechts niet op te komen dagen bij de onderhandelingen en wij staan al met lege handen. Het zou partijen moeilijker gemaakt moeten worden om op deze makkelijke manier onder de vaststelling van een billijke vergoeding uit te kunnen komen.
Er heerst ook enige onduidelijkheid over de mogelijke strijd van collectieve onderhandelingen over tarieven en royalty's met het mededingingsrecht.
Wij willen u er op wijzen dat in een aantal landen om ons heen zulke collectieve onderhandelingen wel degelijk toegestaan zijn en dat er geen strijdigheid met Europese of nationale mededingingsregelgeving is geconstateerd.
Bovendien past de mogelijkheid om collectief te onderhandelen zeer goed bij de basisgedachte van het wetsvoorstel: het versterken van de positie van de maker. Collectief staan wij veel sterker tegen de (over het algemeen) grote, machtige en rijke tegenpartij dan wanneer ieder voor zich moet gaan onderhandelen.
De cbo's zouden ons inziens wel bestuurd moeten worden door een goede afspiegeling van makers uit de beroepsgroep van de desbetreffende cbo. Zo blijven de makers zelf de baas.

Voor een klein aantal zeer prominente collega's, voor de acteurs die veel publiek trekken geldt wellicht dat zij in onderhandelingen een bescheiden vuist kunnen maken. Voor hun minder fortuinlijke vakbroeders en –zusters geldt dat echter niet. Zij zijn meer inwisselbaar en voor hen bestaat altijd het gevaar dat ze vervangen

worden wanneer zij te hoge eisen stellen. Immers: voor jou tien anderen! Om dit soort scheve onderhandelingsposities tegen te gaan is het goed dat de positie van de acteurs op veel punten versterkt wordt.

Om die reden willen we nogmaals benadrukken dat we de gedachte achter het voorontwerp van harte steunen en dat we hopen dat deze consultatieronde het wetsontwerp waar nodig nog kan verbeteren. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid ons standpunt nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Namens ACT,

Vincent Croiset
Waldemar Torenstra
Gijs Scholten van Aschat
Monic Hendrickx
Arnoud Bos
Martijn de Rijk